

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6CoP/2/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4117210138
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dagmar Podhorcová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4117210138.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dagmar Podhorcovej a sudkýň JUDr. Marty Polyákovej a JUDr. Ingrid Doležajovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: T. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zastúpený Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, Štefánikova tr. 88, Nitra - pracovisko Zlaté Moravce ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov: matky S. W., nar. XX. XX. XXXX, bytom T. K., C. XXX, zastúpenej Mgr. Štefanom Slováčikom, advokátom, so sídlom Nitra, Mostná 46 a otca K. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom T. K., Q. XXX/XX, zastúpeného JUDr. Martinom Kanásom, advokátom, so sídlom Nitra, Školská 3, o návrhu otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému T. Z., nar. XX. XX. XXXX s návrhom na uloženie výchovného opatrenia, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Nitra z 14. mája 2018, č. k. 11P/82/2017-201, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti a v časti týkajúcej sa náhrady trov konania p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie návrh otca maloletého dieťaťa zamietol a nariadil rodičom maloletého dieťaťa K. Z., nar. XX. XX. XXXX a S. W., nar. XX. XX. XXXX výchovné opatrenie, a to povinnosť podrobiť sa psychoterapeutickému poradenstvu individuálnou formou každému z rodičov jednotlivo, ktoré poradenstvo si zabezpečí každý z rodičov dieťaťa jednotlivo a nariadil výchovné opatrenie maloletému T. Z., nar. XX. XX. XXXX, a to povinnosť podrobiť sa psychoterapeutickému poradenstvu, ktoré pre maloleté dieťa individuálnou formou zabezpečí otec dieťaťa a obom rodičom maloletého dieťaťa a maloletému povinnosť podrobiť sa psychoterapeutickému poradenstvu po dobu trvania najmenej šiestich mesiacov po právoplatnosti rozsudku v mieste a čase, ktoré určí zvolený psychoterapeut. O trovách konanie rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na ust. § 26, § 37 ods. 2 písm. d/ Zákona o rodine. V úvode odôvodnenia uviedol, že otec maloletého sa svojim návrhom domáhal zmeny rozsudku Okresného súdu Nitra sp. zn. 13P/323/2013 v časti jeho výroku o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému tak, že maloletého súd zverí do jeho osobnej starostlivosti a každý z rodičov bude oprávnený maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach. Matke požadoval uložiť povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 120 eur mesačne vždy do 15-teho dňa kalendárneho mesiaca vopred k rukám otca počnúc dňom 01. 04. 2017. Styk matky s maloletým dieťaťom nežiadal upraviť. Súčasne navrhol, aby po vykonaní potrebného dokazovania bolo nariadené výchovné opatrenie, ktorým by bolo maloletému a jeho rodičom uložené podrobiť sa sociálnemu poradenstvu a psychologickému poradenstvu za účelom zvládania rodičovských kompetencií a obnovenia kontaktu matky so synom. Návrh odôvodnil stavom, že maloletý syn dlhodobo prejavuje jednoznačný názor žiť v

domácnosti otca, pričom matka dieťaťa na niekoľko rokov trvajúci stav a názor maloletého neprihliada. Poukázal tiež na dlhodobé obmedzovanie styku dieťaťa s otcom zo strany matky, rozpad vzťahu medzi synom a matkou a nespočetné konflikty rodičov pri odovzdávaní dieťaťa. Uviedol, že maloletý je od 06/2016 v jeho starostlivosti. Nepožadoval upraviť styk matky s maloletým z dôvodu dlhodobého odmietania matky maloletým, pričom uviedol, že bude potrebná psychologická intervencia obom rodičom a aj samotnému dieťaťu za účelom obnovenia vzťahu matky a syna. Vykonaným dokazovaním zistil, že medzi rodičmi maloletého pretrvávajú disharmonické vzťahy už od obdobia trvania ich manželstva, ktoré bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 13P/323/2013 - 23 zo dňa 26. 11. 2013. Matka dieťaťa, ako manželka, v uvedenom konaní uvádzala fyzické útoky zo strany otca dieťaťa na jej osobu, a to pred maloletým T.. Vzťahy manželov ovplyvnila aj nevera manžela, ktorú manželka manželovi vyčítala a stále sa ku nej vracala. Po rozvedení rodičov ostala dcéra rodičov J. v osobnej starostlivosti otca a mal. T. v osobnej starostlivosti matky. Otec v uvedenom konaní tiež priznal fyzický útok na manželku - matku dieťaťa. Matka dieťaťa po rozvedení manželstva žila s maloletým synom u jej rodiny a otec dieťaťa ostal žiť so staršou dcérou J., ktorá v tom čase navštevovala 9. ročník ZŠ. Matka zabezpečovala kontakt otca so synom, avšak otec dieťaťa nijakým spôsobom nevedol dcéru J. k tomu, aby si budovala vzťah s matkou, pričom z jeho pozície rozhodne mohol dcéru v danom smere usmerniť a nevytesniť matku zo života dcéry. Vzťahy rodičov ohľadom výchovy syna T. sa postupne začali vyhrocovať v stave, keď rodičia začali o syna súperiť. Obzvlášť veľký tlak a vplyv na syna začal vyvíjať otec dieťaťa, ako je to zrejme už z konania vedeného Okresným súdom Nitra 11P/28/2014, v ktorom súd zamietol návrh otca dieťaťa na zmenu umiestnenia maloletého T. a upravil styk otca s mal. synom, a to rozsudkom 11P/28/2014 - 179 zo dňa 03. 06. 2015. Tento rozsudok v časti, ktorá bola napadnutá odvolaním otca dieťaťa potvrdil aj Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 5CoP/3/2016-215 zo dňa 29. 02. 2016. Rozsudok Krajského súdu v Nitre ako aj rozsudok Okresného súdu Nitra v časti výrokov I., IV. - VIII. nadobudli právoplatnosť dňa 21. 03. 2016. Taktiež výsluch mal. dieťaťa, ktorý v tom čase vykonal súd, nasvedčoval tomu, že maloletý je pod silným vplyvom otca dieťaťa, ktorý sa snaží doslova vytesniť matku zo života dieťaťa. Otec už vtedy žil s jeho súčasnou rozvedenou partnerkou U. A. a jej dcérou A. a rolu biologickej matky v živote syna viditeľne potláčal. Matku dieťaťa nerešpektoval ani v situáciách, keď sa na niečom ohľadom dieťaťa, napríklad jeho odovzdaní matke po styku s otcom dohodli. Rodičia boli veľmi nevhodným príkladom pre dieťa, keď sa pred dieťaťom hádali, otec volal políciu, hádky a ataky rodičov mal možnosť pozorovať aj samotný syn rodičov. Maloletý T. mal rozhodne s matkou vzťah dobrý, jeho deštrukciu zapríčinila výchova otca, ktorý nedokázal zvládnuť výchovné vedenie syna takým spôsobom, aby T. mal priestor vytvárať si vzťah k matke. Využil každú možnú príležitosť na to, aby vzťah medzi matkou a dieťaťom narušil, potlačil city dieťaťa k matke a syna získal na svoju stranu. Prítom v čase uvedeného konania pred súdom aj samotný súd mal možnosť pozorovať negatívny vplyv otca na syna, keď sa otec dieťaťa snažil zabrániť tomu, aby sa matka v rámci prestávky v pojednávaní, mala možnosť so synom sa osamote stretnúť a stráviť s ním určitý čas. Nakoniec k tomu aj došlo a tento stav v tom čase ukázal, že dieťa matku bez problémov prijalo, akceptovalo stretnutie s ňou a bolo v jej prítomnosti šťastné. Cielené konanie otca, aby v tom čase zabránil tomuto stretnutiu matky so synom, otcovi dieťaťa nevyšlo. Tento stav ho však zrejme motivoval k tomu, aby svoj cieľ - oddeliť dieťa od matky naplnil v ďalšom období. Vzťahy rodičov sa vyhrocovali. Otec dieťaťa zobral syna zo školy, ktorú maloletý navštevoval. Matka mu v tom nedokázala zabrániť, hoci syn bol zverený stále do jej starostlivosti a začalo sa "výchovné pôsobenie" otca na syna. To viedlo k stavu, že dieťa vôbec nebolo vhodne motivované k tomu, aby v jeho živote pôsobila aj matka, aby mala priestor podieľať sa na výchove syna. Tejto otec vytváral príležitosti na stretnutia so synom v aute, v ktorom sa nachádzali vždy ostatní členovia domácnosti otca - jeho partnerka, jej dcéra, dcéra rodičov J. a maloletý T.. Takýto stav rozhodne nedal priestor tomu, aby sa vzťah T. k matke mohol nejako rozvinúť, upraviť, prípadne pozitívne sa posunúť ďalej. V podstate dieťa zo strany otca nebolo vôbec na styk s matkou pripravené. Otec dieťaťa na príprave syna na stretnutie s matkou nemal záujem, keďže prípadná príprava syna z jeho strany by v počiatočných dňoch mohla viesť k tomu, že by dieťa o matku stálo. Otec dieťaťa však zrejme chcel dosiahnuť opak, a to sa mu aj "podarilo". Napriek tomu, matka dieťaťa ohľadom vývoja vzťahu syna k otcovi vytvárala pre syna rozhodne pozitívnejší vzor, keď stretnutia otca so synom umožňovala. Nevhodnú cestu volili obaja rodičia vtedy, keď dopustili, aby ich hádky a ataky mal možnosť sledovať ich maloletý syn a vzťahy medzi rodičmi často gradovali. V konečnom dôsledku možno konštatovať, že izoláciu matky od dieťaťa sa podarilo otcovi dieťaťa nastaviť nevhodným výchovným vedením dieťaťa od doby, ako sa syn rodičov dostal do faktickej starostlivosti otca a otec pôsobil na syna tak, aby matka v živote miesto nemala. Cieľom takého konania bola zrejme matka dieťaťa, ale otec dieťaťa si zrejme neuvedomil, že jeho konanie vytesniť matku dieťaťa z role rodiča, bude mať vážny dopad na dieťa. To v podstate potvrdilo aj znalecké dokazovanie, ktoré v tomto konaní prinieslo vyššie uvedené závery. Tie viedli k tomu, že v žiadnom prípade neakceptoval návrh otca na zmenu umiestnenia

mal. dieťaťa, keďže výchova zo strany otca dieťaťa, ktorej výsledky sa premietajú v správaní mal. T., nie je pre súčasnosť a tiež budúcnosť dieťaťa vhodná. Je pre dieťa riziková už tým, že otec dosiahol u dieťa zavrnutie matky ako rodiča. Matka dieťaťa v čase, keď dieťa bolo u nej, takýto stav nikdy nevytvorila. Opakovane skonštatoval, že matka dieťaťa sa javí ako rodič vhodnejší pre výchovné vedenie mal. syna T. a mal. T. musí mať príležitosť zistiť dôležitosť role matky, ktorú mu v žiadnom prípade len otec alebo partnerka otca nahradiť nemôže. To však nie je možné v situácii, keď dieťa v podstate nemá príležitosť byť s matkou, nie je otcom úprimne podnecované vnímať pozitívne osobu matky a je silno viazané na prostredie, v ktorom je jeho matka nežiadúca, pretože ju nemá za nič jej bývalý manžel /otec dieťaťa/, jej dcéra J., ktorá sa už od rozvodu jej rodičov v podstate identifikuje osobou a konaním jej otca. Tak isto zrejme ani partnerka otca dieťaťa nemá záujem byť na strane matky dieťaťa, aj keď sama je matkou dieťaťa A. A., keďže žije s otcom mal. T., ktorý jej poskytuje zázemie, bývanie a vzťah, v ktorom už dlhodobejšie zotrúva a konanie svojho partnera akceptuje. V konečnom dôsledku aj z konania č. 11P/255/2014 vo veci mal. A. A., nar. XX. XX. XXXX, vyplýva aké vážne problémy mal otec maloletej A. s maloletou dcérou v styku s ňou a aké pôsobenie v danom vzťahu zohrala matka mal. A., ktorá už v tom čase žila s pánom Z.. Aj obsah uvedeného spisu dáva za pravdu stavu, že otec mal. T. sa žiaľ veľmi negatívne podpísal pod výchovné vedenie jeho vlastného syna vo vzťahu k matke mal. dieťaťa a nepredstavuje ako rodič dieťaťa záruku, že sa to z jeho strany niekedy zmení. Prezentoval názor, že matka dieťaťa naďalej predstavuje pre mal. T. záruku kvalitnejšej výchovy a využitia kompromisov vo výchovnom vedení syna. Preto ani v rámci konania nevzhliadol dôvod na to, aby mal. T. zveril do osobnej starostlivosti otca, aj keď sa dieťa nachádza u otca a svojim rozhodnutím nemôže prisvedčiť tomu, že by si otec dieťaťa jeho konaním zaslúžil to, aby starostlivosť o dieťa bola sústredená do jeho rúk. Práve prostredníctvom určeného výchovného opatrenia, ktoré nariadil obom rodičom i maloletému, keďže matka musí jednoznačne dostať priestor nadviazať vzťah so synom v rámci psychoterapeutického poradenstva, je nutné, aby došlo k náprave stavu vzťahov medzi rodičmi ako aj rodičmi a dieťaťom na takú úroveň, ktorá by zabezpečila to, aby dieťa znova malo dvoch skutočných rodičov, aby sa títo naučili v záujme syna spolu kooperovať, prestali niesť so sebou krivdy majúce pôvod v minulosti a sústredili sa na budúcnosť pre seba samých a hlavne zdravú budúcnosť pre ich spoločného syna.

3. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil v súlade s ust. § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP).

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a vyhovel jeho návrhu na zverenie maloletého T. do jeho starostlivosti. Tvrdil, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania a dôkazov nachádzajúcich sa v spise nesprávne právne vec posúdil v čoho dôsledku i nesprávne rozhodol. Maloleté dieťa je od 28. 06. 2016 stále v jeho starostlivosti spolu aj s dcérou J. Z., ktorá mu je zverená do opatery a starostlivosti. Obaja súrodenci žijú spolu u neho a majú navzájom výborný vzťah a sám maloletý T. sa vyjadruje, že chce žiť spolu so svojou sestrou a u neho. Preto je napadnutý rozsudok v rozpore so záujmami maloletého. Maloletý T. chce žiť a bývať u otca spolu aj so svojou sestrou J. a toto prostredie momentálne je pre jeho zdravý vývoj a vývin najvhodnejšie.

5. Matka v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že sa stotožňuje s napadnutým rozsudkom. Vyzdvihla, že z vykonaného dokazovania je zjavné, že otec sa negatívne podpísal na výchove maloletého, ktorý vôbec nebol motivovaný k tomu, aby v jeho živote pôsobila aj matka a aby aj matka sa podieľala na jeho výchove. Uviedla, že pre maloletého predstavuje záruku kvalitnejšej výchovy a využitia kompromisov vo vedení syna.

6. K odvolaniu otca sa písomne vyjadril i kolízny opatrovník, pričom zvýraznil, že už na súdnom pojednávaní dňa 14. 05. 2018 poukázal na excelentné vyjadrenie znalkyne a navrhol, aby súd zamietol návrh otca, avšak nech mal. T. zotrúva v starostlivosti otca na prechodné obdobie. Ďalej navrhol, nech súd nariadi obom rodičom výchovné opatrenie, kde rodičom uloží povinnosť zúčastniť sa terapeutických sedení a intervencií. Vyjadril však pochybnosť o tom, či bude tento postup efektívny, keď bude rodičom nariadené podstúpiť terapiu. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti na základe dokazovania návrh otca na úpravu práv a povinností k maloletému T. navrhol zamietnuť.

7. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej aj "CSP"), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávneným účastníkom v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, preskúmal

rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti a konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 65 - § 67 CMP), prejednal odvolanie otca bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) za splnenia povinnosti ustanovenej v ust. § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že prvoinštančný súd správne zistil skutkový stav a vec správne posúdil i po právnej stránke, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Výrok rozsudku, ktorou bolo nariadené výchovné opatrenie, pre absenciu odvolania nadobudol právoplatnosť

8. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Ustanovením § 387 ods. 2 CSP je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvej inštancie, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvej inštancie. Odvolací súd musí odpovedať na podstatné a právne dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody.

10. Odvolací súd po prejednaní veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie týkajúce sa veci samej, správne zistil skutkový stav, vec správne posúdil po právnej stránke, preto rozsudok v napadnutej zamietajúcej časti ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP). Odvolací súd sa plne stotožňuje s dôvodmi súdu prvej inštancie uvedenými v napadnutom rozsudku, na tieto poukazuje ako na správne, a preto ich nebude opakovať (§ 387 ods. 2 CSP).

11. V zmysle ust. § 393 CSP, rozsudok musí obsahovať odôvodnenie, pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Odôvodnenie písomného vyhotovenia rozhodnutia súdu musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal; niet v ňom mieste pre dohady a domnienky. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie teda, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozhodnutia súdu je nielen formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozhodnutí, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu, tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Inak povedané, účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí, t. j. musí byť preskúmateľné.

12. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie týkajúce sa otcom v odvolaní namietaných skutočností je vyčerpávajúco, správne skutkovo a právne, zdôvodnené a zodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská účastníkov konania k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že otec sa s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie nestotožnil neznamena, že jeho zdôvodnenie nezodpovedá požiadavkám, ktoré na túto časť rozhodnutia kladie vyššie citované zákonné ustanovenie. Súd prvej inštancie totiž zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobu zamietol.

13. Predmetom konania je návrh otca maloletého dieťaťa, ktorým sa domáhal zmeny rozsudku Okresného súdu Nitra sp. zn. 13P/323/2013 v časti jeho výroku o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému T. Z., nar. XX. XX. XXXX tak, že zverí maloletého do osobnej starostlivosti otca a každý z rodičov bude oprávnený maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach. Navrhol uložiť povinnosť matke prispievať na výživu maloletého T. sumou 120 eur mesačne vždy do 15-teho dňa kalendárneho mesiaca vopred k rukám otca maloletého dieťaťa počnúc dňom 01. 04. 2017 a styk matky s maloletým dieťaťom žiadal neupraviť. Súčasne navrhol, aby po vykonaní potrebného dokazovania bolo nariadené výchovné opatrenie, ktorým by maloletému a jeho rodičom bolo uložené podrobiť sa sociálnemu poradenstvu a psychologickému poradenstvu za účelom zvládania rodičovských kompetencií a obnovenia kontaktu matky so synom. Návrh odôvodnil skutočnosťou, že maloletý sa od júna 2016 nachádza v jeho starostlivosti, sám prejavuje vôľu žiť s otcom, matku odmieta a nechce s ňou žiť a dokonca ani sa s ňou stretávať. Súd prvej inštancie návrh otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému zamietol a zároveň nariadil výchovné opatrenie v znení citovanom v odseku 1. tohto rozsudku. Predmetom odvolacieho konania je zamietajúca časť rozsudku súdu prvej inštancie.

14. Podľa § 111 písm. b/ CMP, v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje o úprave výkonu rodičovských práv a povinností.

15. Podľa § 111 písm. d/ CMP, v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje o styku s maloletým.

16. Podľa § 63 CMP, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

17. Podľa § 65 CMP, odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

18. Podľa § 66 CMP, odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

19. Podľa § 67 CMP, na vady konania pred súdom prvej inštancie prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

20. Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

21. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

22. Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

23. Podľa čl. 5 Základných zásad Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových

väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

24. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

25. Podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, uznávajú právo dieťaťa oddeleného od jedného alebo oboch rodičov udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi, ibaže by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa.

26. Podľa čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.

27. Podľa čl. 12 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

28. Z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že aj keď záujmy detí a rodičov majú byť v rovnováhe, zvrchovaný záujem dieťaťa môže, podľa okolností konkrétneho prípadu, prevážiť nad záujmom rodiča, pričom posúdenie proporcionality spočíva na vnútroštátnych súdoch, ktoré sú v bezprostrednom kontakte so zúčastnenými stranami (vec E. proti Nemecku).

29. Na zvýraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti odvolací súd opätovne poukazuje na rozsiahle, právne i skutkovo vyčerpávajúce dokazovanie učené súdom prvej inštancie a stelesnené v právne komplexnom a skutkovo výstižnom odôvodnení, na ktoré odvolací súd poukazuje ako na svoje vlastné. Z obsahu rozsiahleho súdneho spisu je zrejmé, že aj napriek zložitej situácii a komplikovaným vzťahom medzi rodičmi mal. dieťaťa a mal. dieťaťom s matkou, dospel súd prvej inštancie k správne záveru, že v danej veci nie je dôvod na to, aby bola vykonaná zmena umiestnenia mal. dieťaťa od matky k otcovi. Odvolací súd dospel k záveru, že vzťahy medzi rodičmi navzájom a medzi matkou a synom sú silne naštrbené, na čom nesú vinu obaja rodičia maloletého a najmä neustály a intenzívny tlak otca na maloletého, ktorým ho negatívne vedie proti matke tak verbálne i neverbálne, ktorý vplyv otca vyústil do odvrátenia sa maloletého od matky. Naopak na strane matky bolo preukázané, že takýto hraničný stav maloletého k otcovi nikdy nevytvárala, i odvolaciemu súdu sa matka javí ako rodič vhodnejší pre výchovné vedenie mal. syna T.. Je nevyhnutné, aby maloletý rešpektoval, ctí, vnímal vo svojom živote nielen otca, ale i matku, pričom v súčasnej situácii je mu toto otcom po každej stránke upierané, jeho výchovné vedenie vo vzťahu k matke je veľmi negatívne. Z vykonaného dokazovania možno nad mieru všetkých pochybností konštatovať, že maloletý T. preberá názory z prostredia, v ktorom sa nachádza, teda názory otca a osôb žijúcich s ním spoločnej domácnosti. Vo vzťahu k matke, najmä od otca, preberá názory výlučne negatívneho charakteru bez toho, aby mal sám na to vnútorný dôvod. S ohľadom na vek maloletého a jeho rozumovú vyspelosť si mal. T. sám nevytvára vlastný názor na vzniknutú situáciu a na matku, ale uvedené preberá a kopíruje od otca, ako svojho výchovného vzoru. Z rozsiahleho dokazovania nebolo zistené, že by maloletý mal akýkoľvek dôvod na to, aby voči matke prejavoval také emócie ako sú hnev a nenávisť, pretože matka mu svojim správaním a prejavmi citov nedala k takémuto postoju žiadny podnet. Uvedené závery podporujú všetky v spise obsiahnuté dôkazy, v ktorom smere odvolací súd poukazuje na obsah Znaleckého posudku č. 40/17 PhDr. K. D., ako i na obsah pripojeného spisu 11P/255/2014 a obsah vyjadrenia kolízneho opatrovníka v konaní. Je nutné stotožniť sa so záverom súdu prvej inštancie, že matka dieťaťa naďalej predstavuje pre maloletého záruku kvalitnejšej výchovy a využitia kompromisov vo výchovnom vedení syna.

30. Odvolací súd v tejto súvislosti dodáva, že z pozitívneho záväzku štátu na poli ústavnej garancie a ochrany rodičovstva a rodiny, resp. rodinného a súkromného života (čl. 32 Listiny základných práv a slobôd a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) vyplýva, že súdy sú povinné zverenými procesnými prostriedkami vytvárať predpoklady pre narovnanie narušených vzťahov medzi rodičmi a deťmi, vrátane prostriedkov donútenia, ak môže takéto opatrenie viesť k sledovanému cieľu a

ak je primerané. Bez ohľadu na to, kto rozvrat vzťahov medzi matkou a synom spôsobil a kto na ňom má väčšiu či menšiu vinu, je však iluzórne si predstavovať, že právo, resp. súd môže svojou autoritou rozkazovať ľudským citom.

31. Odvolací súd v predmetnej veci vidí potrebu kontaktu maloletého s oboma rodičmi a v nadväznosti na uvedené skutočnosti konštatuje, že úloha oboch rodičov je v živote maloletého dieťaťa nezastupiteľná. Záujmom dieťaťa je nepochybne, aby bolo v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v živote dieťaťa a je presvedčený, že i ten druhý rodič je dobrým rodičom. Starostlivosť a výchova o maloleté dieťa predpokladá zabezpečenie nielen materiálnych, ale i nemateriálnych podmienok, ktoré umožňujú rozvíjanie osobnosti maloletého dieťaťa. Uvedené predpoklady na výchovu a umiestnenie maloletého vzhľadom i odvolací súd práve na strane matky. Odvolací súd je toho názoru, že maloletý je vzhľadom k svojmu veku (10 rokov) spôsobilý vyjadriť svoj názor vo vzťahu k rodičovi, no na druhej strane je potrebné zohľadniť aj rodičovské práva a citlivo vyhodnotiť správanie a prejavy dieťaťa negatívne ovplyvňované jedným z rodičov, či práve takéto pôsobenie rodiča nie je následne prejavom negatívneho a odmietavého prístupu dieťaťa k jednému z rodičov. V konečnom dôsledku posúdenie záujmu dieťaťa prináleží súdu, pričom jeho úlohou je korigovať predstavy a názory maloletého dieťaťa o tom, čo je pre neho za danej situácie vhodné a čo nie (uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci III. ÚS 707/04, IV. ÚS 288/04, III. ÚS 2150/07, I. ÚS 3082/10).

32. V súvislosti so zrejmyimi konfliktami medzi rodičmi odvolaciu súdu nedá neapelovať na oboch rodičov maloletého, aby uprednostnili ozajstný záujem dieťaťa nad vlastnými záujmami a vzájomnou averziou a pokúsili sa v otázkach súvisiacich s výchovou maloletého dospieť k modelu, v ktorom bude prvoradý záujem maloletého a zároveň ktorý bude rešpektovať i práva oboch rodičov, ktorí sú si vo výkone rodičovských práv a povinnosti rovnocenní. Obom rodičom totiž musí byť zrejmé, že maloletý potrebuje pre svoj ďalší zdravý vývin predovšetkým kooperatívny vzťah medzi svojimi rodičmi na vytvorenie čo najpriaznivejších podmienok, a že pri vzájomnej nespolupráci a neschopnosti komunikovať a tolerovať sa, idú v konečnom dôsledku len proti záujmom svojho dieťaťa, ktorému tým odopierajú právo na pokojné, vzájomnými konfliktami rodičov nezaťažené detstvo a dospievanie. Ak je dieťa vo výchove rodiča, ktorý svojím prístupom do určitej miery podporuje dieťa v odmietaní druhého rodiča, niet záruky, že dieťa bude vychovávané v zdravom prostredí. Ide totiž len o skryté pestovanie odmietania až nenávisť, čo je zo strany rodiča a v záujme zdravého vývoja dieťaťa neakceptovateľné, ak samozrejme neexistujú dôvody. Vždy existuje nádej, že dieťa v takomto veku môže prehodnotiť svoj odmietavý postoj, no potrebné sú objektívne vplyvy najmä zo strany odborníka. Rovnako tak odvolací súd chce vyzvať aj rodinných príslušníkov, ku ktorým maloletý T. prechováva zrejme najsilnejšie vzťahy (staršia sestra, dcéra otcovej partnerky, otcova partnerka), aby boli nápomocní v obnovení vzťahu maloletého T. s matkou a prehodnotili svoj silný negatívny vplyv na toto krehké puto medzi rodičom a dieťaťom, ako aj na celkovú budúcu osobnosť maloletého T..

33. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým zamietol návrh na zmenu zverenia maloletého T. do osobnej starostlivosti otca, je vecne správne, a preto ho v tejto časti potvrdil v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP. Odvolací súd považuje za správne napadnuté rozhodnutie aj vo výroku o trovách prvoinštančného konania, ktoré rozhodnutie bolo správne odôvodnené s poukazom na ust. § 52 CMP.

19. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 376 ods. 1 CMP). Súd môže nariadiť výkon rozhodnutia aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie podľa § 379 ods. 1 a 2 CMP, môže mu súd uložiť pokutu do 1.000 eur (§ 382 ods. 1 CMP) a to opakovane za každé porušenie povinností vyplývajúcej z rozhodnutia (§ 382 ods. 1 CMP).

Ak výzva súdu na dobrovoľné splnenie povinnosti zostane bezvýsledná, a ak to povaha veci pripúšťa, súd môže rozhodnúť o tom, že príslušný štátny orgán zastaví výplatu rodičovského príspevku povinnému podľa osobitného predpisu a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa povinnému podľa osobitného predpisu (§ 383 ods. 1 CMP).

Ak úkony a opatrenia súdu smerujúce k dobrovoľnému splneniu povinnosti zostali bezvýsledné, súd výkon rozhodnutia uskutoční (§ 384 ods. 1 CMP).

Exekúciu možno vykonať len podľa zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).

Podľa § 63 ods. 1 Exekučného poriadku ak podkladom na vykonanie exekúcie je exekučný titul, v ktorom sa ukladá povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, exekúciu možno vykonať

a/ zrážkami zo mzdy a z iných príjmov

b/ prikázaním pohľadávky

c/ predajom hnutelných vecí

d/ predajom cenných papierov

e/ predajom nehnuteľnosti

f/ predajom podniku

g/ príkazom na zdržanie vodičského preukazu